

Misstänkta för grova jaktbrott mot rovdjur använde strategi i rätten att inte svara

Robert Franzén refererar från rättegången

Under fyra dagar, den 16 – 19 oktober, pågick rättegången i Luleå tingsrätt, där fem personer var misstänkta för flera grova jaktbrott, grovt jakthäleri, grova vapenbrott, artskyddsbrott m.m.

Fyra av de misstänkta är aktiva renskötare och flera har släktband med varandra.

Ett tips till polisen var så trovärdigt att hemlig telefonavlyssning inleddes. Den ledde till att två fall av illegal jakt avlyssnades då en järv och en björn dödades. Den 31 augusti anhölls personerna och samtidigt gjordes husrannsakan. I analys av beslagtagna mobiltelefoner m.m. uppdagades ytterligare händelser där rovdjur dödats. (Läs mer om förundersökningen i Våra Rovdjur nr 3/2017, sid. 18-20). Det handlar om totalt nio döda rovdjur – fem björnar, tre lodjur och en järv.

RÄTTEGÅNGEN MÅNDAG 16 OKTOBER

Järv dödad vid åtel 25 juli 2016. En av de åtalade (46-åringen) får ett sms i sin telefon, som visar en järv vid en åtel. Bilden sänds online till hans mobiltelefon. 46-åringen kan inte själv åka till platsen, utan ringer en bekant (36-åringen) och ber honom fara dit. Han far dit och släpper sin hund, varefter järven träar och skjuts. I tingsrätten hävdade han att hunden dödade järven. Han ringde också efter en tredje nu åtalad person (39-åringen), för att han skulle få testa sin hund på järven.

Björn snarad vid åtel 5 augusti 2016 och dödad. Hos 36-åringen påträffades vid husrannsakan ett björnskinns och fallor och snaror. Det var också i dagarna kring brottet många telefonsamtal mellan tre av de åtalade. Flera telefonsamtal spelades upp i rätten.

Rovdjuren nämns inte vid namn utan samtalet sker i mer eller mindre förtäckta ordalag. Åklagaren hänvisar till telefonavlyssning, där det framgår att 36-åringen ”har fångat en hon, som du har klätt av och lämnat resterna åt masken.” På åklagarens frågor svarar han konsekvent: ”Jag har inget att säga”.

TISDAG 17 OKTOBER

36-åringen hade också en ombyggd pistol under sätet i sin bil. Åklagaren frågade varför pistolen var utrustad med kikarsikte och ljuddämpare. På den frågan hade han inget övertygande svar.

I 46-åringens mobiltelefoner, GPS:er m.m. fanns foton av tre dödade björnar och tre dödade lodjur. Åklagaren visade bilder i rätten från mobiltelefoner på döda björnar. Även 46-åringens far sågs på en bild sittande på huk invid en björn. På åklagarens frågor

- om det var hans mobiltelefon?
- om det var hans GPS?
- om det var hans dator?
- hur länge han haft mobiltelefonen?

gav 46-åringen samma standard svar: ”Ingen kommentar”. Även fadern (73-åringen) svarade likadant på frågor som:

- vem syns på bilden?
- vem tog bilden?

Åklagarens kommentar blev då ”Jag ger upp” och hon ställde inte fler följdfrågor.

Åklagaren visade flera filmer som fanns i 46-åringens telefon. En om hur ett lodjur som fångats i en otillåten fälla attackerades av en triggad skällande hund, en annan om hur ett lodjur ansattes med en stör i en fälla. En tredje film visade hur ett lodjur hade fastnat i en snara uppe i en tall.

Vid husrannsakan hos 46-åringen beslagtogs också flera olagliga och omgjorda vapen. Det hittades vapen och ammunition bl.a. i en 4-hjulig och i andra fordon. Enligt försvarsadvokaten hade 46-åringen påträffat de olagliga vapnen i en jaktkoja. Han hade för avsikt att lämna dem till polisen.

ONSDAG 18 OKTOBER

Dagen inleddes med förhör av vittnen som åklagaren kallat. Det var totalt tre av polisens it-forensiker som redogjorde för telefonavlyssningen. Vidare hur mobiltelefoner, åtelkameror och GPS:er tömtes på lagrade data. De åtalade hävdade att de inte tagit de aktuella bilderna och filmerna.

Vid husrannsakan hos 73-åringen beslagtogs även ett björnskinns och flera olagliga vapen och ammunition. Även han hävdade att vapnen hittats i skogen. Björnskinnet hade han köpt på en marknad.

RÄTTEGÅNGENS SISTA DAG 19 OKTOBER

Björnskalle i en frysbox hemma hos den femte åtalade (63-åringen). Han har haft olika förtroendeuppdrag. Han har bl.a. varit

Foto: Robert Franzén

En av de misstänkta och åklagare Åse Schoultz.

samebyrepresentant i länsstyrelsens viltförvaltningsdelegation. Han är också ordförande i samebyn. Han har därutöver varit samebyns kontaktperson i Skandinaviska björnprojektets studie i samebyn.

63-åringen hävdade att han hittade björnskallen invid en slaktgrop och tog med den hem. På åklagarens fråga varför han inte noterat att björnskallen hade ett rep kring nosen, som är brukligt då man vid jakt drar ut ett dödat djur ur skogen, framhöll han att han numera har dålig syn och är färgblind och att det varit skumt ljus.

I ÅKLAGARENS SLUTPLÄDERING på eftermiddagen betonade hon omfattningen av dessa brott och att många också utförts med mycket grymma metoder. Även beslagen av olagliga vapen och ammunition har varit omfattande. Hon yrkade på följande straffsätser:

46-åringen: 5 års fängelse

36-åringen: 3 års fängelse

73-åringen: 2 års fängelse

63-åringen: drygt ett år fängelse

39-åringen: tillräckligt med samhällstjänst
Tingsrättsförhandlingarna avslutades med de fem försvarsadvokaternas plädering.

63-åringens försvarsadvokat menade att inga metallfragment påträffats i björnskal-len, varför dödsorsaken kan vara ”naturlig”.

36-åringens försvarsadvokat menade att järven dödats av hunden och att det inte är ett grovt jaktbrott.

73-åringens försvarsadvokat vidhåller att hans klient på foton bara sitter och tittar på en död björn, vilket inte är straffbart.

39-åringens försvarsadvokat betonar att det är hunden som varit och nosat vid den redan döda järven och att hans klient aldrig tagit i den döda järven.

46-åringens försvarsadvokat påtalade att inga döda djur har påträffats där hans klient är misstänkt och att den åtalade har sin fulla rätt att i rätten svara ”ingen kommentar”. Advokaten framhöll också att även om den åtalade har kännedom om de aktuella rovdjurens öden så har han sin fulla rätt att inget berätta. Det är åklagaren som inför rätten ska bevisa vem eller vilka som begått brotten. Det ska vara ställt utom allt rimligt tvivel att den åtalade är skyldig.

ROBERT FRANZÉN
arbetade i 35 år på Naturvårdsverket med rovdjur, nu v. ordf. i SRF

Domstolen beaktade inte helhetsbilden i den omfattande bevisningen

Erolid Coleman kommenterar domen

Den 10 november 2017 meddelades domen i den omfattande jakthärvan i Norrbotten. Luleå tingsrätt dömde fem män för en lång rad olika brott mot jaktlagen, brottsbalken, vapenlagen och miljöbalkens artskyddsförordning.

Det räcker med att läsa utdrag från förundersökningen samt domen för att snabbt konstatera att det var bland det snaskigaste jag någonsin läst i jaktbrotts-sammanhang. Utredningen och domen är ännu en bekräftelse på vad som länge har pågått och som fortfarande pågår i våra rovdjursmarker. Nu kanske det har gått hem hos vissa, att de aldrig kan veta när polisen slår till.

Ordförrådet i ett utdrag av den hemliga telefonavlyssningen som polisen gjort, förstärker bilden än mer av den allra värsta avarten av s.k. jägare. Eftersom en av männen haft kopplingar till både Länsstyrelsen och det skandinaviska björnforskningsprojektet är det kanske dags att se över vilka man rekryterar till de uppdragen i fortsättningen!

Underlåtenheten att svara i rätten alternativt lämna svar som inte förtjänar någon som helst tilltro, förstärker i ännu högre grad vad det här gänget har ägnat sig åt. Samhörigheten har varit stark på grund av släktskap eller annan bekantskap.

GEDIGEN POLISUTREDNING OCH OMFATTANDE BEVISNING

Det handlar om en mycket gedigen polisutredning, icke minst med tanke på att den enheten inom polisen normalt inte handlägger den typen av ärenden, men grova brott i övrigt. De har alltså vana av att hantera den typen av klientel som gärna använder vapen och andra attribut i sin yrkeskriminella livsstil. Telefonavlyssning är heller inget nytt för poliser och likaså har det funnits tillgång till forensiker (här specialister på digital teknik) som är duktiga på att spegla datorer och tömma mobiltelefoner etc. på innehåll.

Har man då som i detta fall en mycket erfa-

ren åklagare som leder utredningen så blir det en bra utredning. Åklagaren radade upp inte mindre än 22 åtalpunkter i en omfattande bevisning av olika slag. Mönstret framgick tydligt. Men trots detta räckte det inte fullt ut för de domar som jag förväntade, nämligen flera års fängelse för några av de inblandade.

TINGSRÄTTENS DOMAR

- En av männen dömdes till fängelse i ett år och fyra månader för medhjälp till grovt jaktbrott, grovt vapenbrott och brott mot vapenlagen.

- Näste man i straffordningen fick fängelse i ett år och tre månader för grovt jaktbrott, vapenbrott och brott mot vapenlagen.

- Fadern till den ena mannen fick fängelse i ett år för medhjälp till jaktbrott och grovt vapenbrott.

- ”Jaktprofilen” friades från sex åtalpunkter.

- Den fjärde åtalade slapp undan med villkorlig dom och 100 timmars samhällstjänst för jakthäleri och vapenbrott, men friades för ett annat brott mot vapenlagen.

- Den femte av de åtalade slapp också undan med en villkorlig dom och 100 timmars samhällstjänst för jakthäleri, men friades för brott mot vapenlagen.

- I stort sett samtliga vapen, vapendelar, ammunition och djurdelar förverkades och beslagen ska också bestå.

Samtliga åtalade förnekar alla brott som definieras som grova, men erkänner i några fall brott mot vapenlagstiftningen. Att det skulle ha skjutsits björnar, lodjur och en järv, eller att något djur skulle ha fångats, snarats eller plågats förnekas helt, likaså medhjälp till något av dessa brott, d.v.s. att ha uppmuntrat eller förmått någon i gänget att begå dem.

De metoder som har använts har varit så grymma och utstuderade att de åtalade – i den delen – enligt min mening helt enkelt varit tvungna att förneka brott. Det har också handlat om användning eller innehav av ett stort antal olagliga fångstredskap och omgjorda vapen.

RÄTTEN BEAKTADE INTE HELHETSBILEN

Rätten har haft som utgångspunkt att åklagaren i varje enskilt fall måste bevisa att just den/de tilltalade jagat och dödat djur, eller som rätten skriver, ”bara” dödat ett djur, men att åklagaren inte lyckats fullt ut med att bevisa detta. Foton intill döda djur, lodjur hängande i snara, snarad björn, lodjur som stressas i fälla, filminspelning, SMS om

lyckad jakt på visst djur, telefonavlyssning etc har alltså inte varit tillräckligt. Därför blev straffen inte de av åklagaren yrkade.

Trots alla ingredienser med skjutna och plågade djur, olagliga jaktmetoder, olagligt innehav av vapen, manipulerade handeldvapen, ljuddämpare, kikarsikten, hopfällbart vapen, gevär med modifierad kolv, användande av camouflafärgad väv eller tejp, olagligt innehav av ammunition – bara för att välja några exempel på utrustning – så har domstolen smulat sönder bevisningen bit för bit, utan att se hela härvan i ett enda sammanhang, eller delar av den. Att som tilltalad lämna svar som: ”ingen kommentar” till synnerligen komprometterande bevisning sänker trovärdigheten oerhört, men domstolar beaktar sällan detta, inte heller i detta mål.

Domaren förefaller i ena stunden ha iklätt sig rollen som lagfaren jurist och ägnat sig åt tankeakrobatik för att i nästa stund ikläda sig rollen som advokat åt de åtalade. Att en domstol spjälkar upp ett mål i flera delar och prövar var sak för sig i stället för att se att gärningar och beteenden hänger ihop lika tydligt som mönstret i ett spindelnät, är dock inget nytt.

Det finns två tidigare hovrättsdomar där gärningsmännen fick två års fängelse för att ha använt sig av plågsamma metoder när de dödat en varg och en järv. Detta gör att Norrbottendomen avviker kraftigt från rättspraxis, varför den självfallet har överklagats av åklagaren.

STATEN MÅSTE BETALA

Kostnaderna för försvararna belastar statskassan med sammanlagt 1 357 698 kronor. Detta kan låta märkligt, men domstolen följer bara generella regler som rör den dömdes betalningsmöjligheter. Det kan bedrövligt nog betyda gratis försvar för omfattande och systematisk grov brottslighet där både jaktbrotten och vapenbrotten är utpekade artbrott, brott som av samhället anses som särskilt klandervärda.

Statens företrädare Naturvårdsverket yrkade inte något skadestånd för de dödade rovdjuren. Läs mer om detta på sidan 20.

Den intresserade kan beställa domen från tingsrätten. Det är bara att ringa tingsrätten i Luleå så kommer den gratis till datorn.

Våra Rovdjur kommer att följa upp utgången i hovrätten.

EROLID COLEMAN
f.d. miljöbrottspolis